

Література

1. Зростаючу злочинність не варто списувати тільки на «закон Савченко» і війну – експерт. «Українське юридичне товариство». 25 жовтня 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://justice.org.ua/diyalnist/podiji-fakti-komentari/zrostayuchu-zlochinnist-ne-varto-spisuvati-tilki-na-zakon-savchenko-i-vijnu-ekspert>

УДК 343.224-053.5:341.4

Головко О. М., викладач,
Немченко Н. Ю., студентка,
Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів, Україна

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗЛОЧИНУ «ВТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ В ПИЯЦВО»: ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Сучасний стан становлення України як правової держави характеризується спрямованістю держави на забезпечення прав і свобод людини, вільний і всебічний розвиток її особистості, а також виховання людини в дусі поваги до національних традицій та законодавства України [1], при цьому особлива увага приділяється забезпеченню розвитку дітей та підлітків, зокрема захисту неповнолітніх від протиправних посягань на їх моральний та фізичний розвиток. У своїй діяльності в цьому напрямку Україна виходить з принципів і документів міжнародної спільноти й у першу чергу з положень Конвенції про права дитини, прийнятої 44-ю сесією Генеральної Асамблеї ООН 20 листопада 1989 року [2] і ратифікованої Верховною Радою України 27 лютого 1991 року.

Захист дітей від протиправних посягань на їх моральний та фізичний розвиток має особливу значущість також у зв'язку з тим, що давно відома певна залежність злочинності загалом від злочинності неповнолітніх, яка сьогодні набула загрозливого розмаху.

Вважаємо, що алкоголізм неповнолітніх – це величезна проблема сьогодення, тому Кримінальним кодексом України (далі – КК) передбачена відповідальність за втягнення неповнолітніх в злочинну діяльність, зокрема у пияцтво. Суспільна небезпечність цього злочину полягає в тому, що дії, які його утворюють, посягають на суспільні відносини, що забезпечують основні принципи суспільної моральності у сфері належного інтелектуального, морального та фізичного розвитку і виховання неповнолітніх. Необхідно також зазначити, що такі дії дорослих згубно впливають на молоде покоління, спричиняють шкоду інтелектуальному і фізичному розвитку неповнолітніх, деформують в

їхній свідомості моральні цінності, прищеплюють їм асоціальні ідеї, аморальні погляди, навички [3, с. 903].

Під втягненням у пияцтво розуміються умисні дії дорослої особи, які спрямовані на збудження, появу бажання у неповнолітнього систематично вживати спиртні напої, а також спільне з неповнолітнім вживання таких напоїв. Наголошуємо на тому, що суб'єктом даного злочину, згідно з п. 4 Постанови Пленуму ВСУ «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність» від 27 лютого 2004 р. № 2, може бути лише особа, яка досягла 18-річного віку.

Аналізуючи суб'єктивну сторону цього злочину, слід зазначити, що він характеризується прямим умислом, поєднаним з метою втягнення підлітка в пияцтво. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, зокрема в пияцтво, є типовим злочином для більшості пострадянських країн та країн колишнього «соціалістичного табору». Наведемо приклади:

1. КК Російської Федерації за подібну протиправну поведінку передбачає відповідальність у ст. 151 КК. Зокрема, в ст. 151 передбачено відповідальність за втягнення неповнолітнього в систематичне вживання спиртних напоїв, одурманюючих речовин, в заняття бродяжництвом чи жебрацтвом, вчинене особою, яка досягла 18-річного віку;

2. КК Киргизії в ст. 157 передбачає відповідальність за «втягнення неповнолітньої особи в пияцтво, вживання наркотичних засобів чи інших одурманюючих речовин без призначення лікаря, проституцію, бродяжництво чи жебрацтво, вчинення сексуальних дій, а рівно і дій, пов'язаних з виготовленням матеріалів чи предметів порнографічного характеру, вчинене особою, яка досягла 18 років».

Аналізуючи положення КК цих держав, слід відмітити, що безпосередньо в диспозиціях статей наголошено на тому, що особа, яка втягує неповнолітнього у вчинення зазначених дій, має досягти 18-ти років. У КК України, на жаль, це положення не знайшло свого закріплення, щоправда в Постанові Пленуму ВСУ «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність» від 27 лютого 2004 р. № 2 в п. 4 про це зазначено. Враховуючи те, що вік, із якого настає кримінальна відповідальність в Україні становить 16 років, крім винятків, які передбачені ч. 2 ст. 22 КК, де передбачені випадки, за якими кримінальна відповідальність настає з 14 років, досить складно визначити, чи підлягають відповідальності за даний вид злочинів 16-17 річні особи.

З урахуванням вищевикладеного пропонуємо викласти ч. 1 статті 304 КК в такій редакції: «Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, у пияцтво, у заняття жебрацтвом, азартними іграми вчинене особою, яка досягла 18 років». Доповнення даної статті уточненням віку, з якого настає кримінальна відповідальність за даний вид злочину, слугуватиме

однаковому трактуванню з приводу визначення суб'єкта даного виду злочинів.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Конвенція про права дитини. Прийнята 44-ю сесією Генеральної Асамблеї ООН 20 листопада 1990 р. Дата підписання Україною: 21 лютого 1990 р. Дата ратифікації: 27 лютого 1991 р. / База даних «Нормативна база України».

3. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін.; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2003. – 1196 с.

УДК 343.542

Горпинюк О. П., к.ю.н., доцент,
Львівський державний університет
внутрішніх справ, м. Львів, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРО ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА СУТЕНЕРСТВО АБО ВТЯГНЕННЯ ОСОБИ В ЗАНЯТТЯ ПРОСТИТУЦІЄЮ

З-поміж усіх складів злочинів проти моральності, значну увагу серед науково-практичних працівників привертає склад злочину, передбачений ст. 303 КК України: сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Такий інтерес викликаний не лише значною поширеністю вказаного посягання, високим ступенем суспільної небезпеки, але й труднощами у кримінально-правовій кваліфікації. Не в останню чергу помилки при кваліфікації злочинного діяння, передбаченого ст. 303 КК України, викликані недосконалою законодавчою регламентацією аналізованого посягання.

Зокрема, уважне вивчення диспозиції ст. 303 КК України дозволяє виявити певні неточності. Так, слід зауважити, що назва статті «Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією» не відповідає її змісту, а саме не охоплює ще однієї дії – примушування до зайняття проституцією, що визначено у диспозиції цієї статті. Крім того, примушування до зайняття проституцією, на відміну від втягнення в зайняття проституцією, завжди поєднується із застосуванням насильства чи погрозою його застосування, а тому вказівка окремо на такий спосіб, який стосується й примушування у диспозиції ч. 1 ст. 303 КК України, поряд з обманом, шантажем чи уразливим станом особи, видається зайвою. Як слушно зазначає О. М. Храмцов, у більшості кримінально-